

Damir Krstičević,
potpredsjednik Vlade i ministar obrane

RAZGOVOR

NASTAVLJAMO BORBENOG

Očekujemo, sukladno planiranoj dinamici, isporuku prvi dvaju višenamjenskih borbenih aviona u 2020., šest u 2021., a preostalih četiriju 2022. godine

Željko STIPANOVIĆ, Vesna PINTARIĆ, snimio Josip KOPI

NAŠ SAN JE 2020. GODINE, KAD PRVI PUT BUDEMO PREDSJEDALI EUROPSKOM UNIJOM I KAD BUDEMO SLAVILI 25. GODINA VOJNO-REDARSTVENE OPERACIJE OLUJA, NA HRVATSKOM NEBU VIDJETI ZRAKOPLOVE ČETVRTE GENERACIJE U RUKAMA HRVATSKIH PILOTA. TO JE STVAR NACIONALNOG PONOSA I NAŠA ODGOVORNOST PREMA BUDUĆIM GENERACIJAMA...

U mandatu ove Vlade Republike Hrvatske zasigurno će ostati zabilježena kao jedna od velikih i značajnih, a za budućnost hrvatskog zrakoplovstva i povijesnih, odluka o nabavi višenamjenskog borbenog aviona i modernizaciji hrvatske borbene eskadre. Ta će odluka ostati upamćena kao krucijalna i u mandatu ministra obrane Damira Krstičevića, koji iznimnu energiju i nastojanja ulaže u to da se Hrvatska vojska modernizira u svim područjima djelovanja i ojača svoje sposobnosti. Kako na nju gleda i dozvljava je te što ona znači za budućnost Hrvatske vojske, u ovom posebnom izdanju osvrnuo se ministar Krstičević.

Ulaganje u sigurnost jedna je od osnovnih pretpostavki gospodarskog razvoja, a ulaganje u borbene avione investiranje je u sigurnost Hrvatske. Donijeli smo najbolju odluku, koja je priuštiva za društvo u cjelini

Ponosan sam što smo ostvarili jedan od najvažnijih ciljeva, a to je zadržavanje vlastite sposobnosti nadzora i zaštite zračnog prostora. Hrvatsko ratno zrakoplovstvo imalo je važnu ulogu u Domovinskom ratu, stvaralo je prevage i pobjede i drago mi je što nastavljamo tradiciju borbenog zrakoplovstva. Naš san je 2020. godine, kad prvi put budemo predsjedali Europskom unijom i kad budemo slavili 25. godina vojno-redarstvene operacije Oluja, na hrvatskom nebu vidjeti zrakoplove četvrte generacije u rukama hrvatskih pilota. To je stvar nacionalnog ponosa i naša odgovornost prema budućim generacijama.

TRAD CIJU ZRAKOPLOVSTVA

Od Domovinskog rata Hrvatska vojska nije nabavljala borbene avione. O nabavi se neuspješno razgovaralo zadnjih 15 godina i činilo se da odluka neće nikad biti donesena. Ipak, odluka je konačno donesena i objavljena, zahvaljujući i vašoj upornosti. Kako se osjećate?

Ovo je povjesni trenutak za Hrvatsku vojsku i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. Nakon 15 godina, ova Vlada donijela je Odluku o nabavi višenamjenskog borbenog aviona, a Ministarstvo obrane i Hrvatska vojska spremni su za provedbu tog važnog projekta.

Odluka je važna za cijelo hrvatsko društvo. Nije samo značajan dobitak za sigurnost i obranu naše Hrvatske, nego otvara vrata intenziviranju gospodarske i znanstvene suradnje. Hrvatska ne kupuje samo višenamjenske borbene avione, nego i prijenos vrijednog znanja te profesionalnog i operativnog iskustva. Naši piloti dobit će priliku letjeti na borbenim avionima četvrte generacije i učiti od jednih od najboljih u svijetu.

RAZGOVOR

Znalo se čuti kako je riječ o skupoj investiciji i kako je bolje investirati u nešto drugo. No, činjenica je da sigurnost nema cijenu, o čemu najbolje svjedoči iskustvo iz Domovinskog rata. Kako ste na razini Vlade uspjeli uvjeriti svoje kolege u važnost te nabave?

Ulaganje u sigurnost jedna je od osnovnih prepostavki gospodarskog razvoja, a ulaganje u borbene avione investiranje je u sigurnost Hrvatske. Donijeli smo najbolju odluku, koja je priuštiva za društvo u cjelini – i za zdravstvo, školstvo, poljoprivredu. Zato od prvog dana i govorimo kako ovaj posao, ovaj projekt nije stvar samo Ministarstva obrane.

Osnovni je cilj zadržavanje sposobnosti zaštite zračnog prostora opremanjem višenamjenskim borbenim avionom, kroz uspostavu strateškog partnerstva i dugoročne političko-gospodarske suradnje. Takva suradnja otvorit će prostor novim investicijama s utjecajem na razvoj hrvatske obrambene industrije i gospodarstva u cjelini.

Inicijalne procjene direktnih i indirektnih učinaka projekta na ukupno hrvatsko gospodarstvo govore o potencijalu otvaranja 800 do 900 radnih mjeseta s više od četiri milijarde kuna izvoznih prihoda u sljedećih desetak godina. Posebno je značajan učinak transfera znanja i novih tehnologija koje će hrvatsko gospodarstvo učiniti modernijim i konkurentnijim na našem, europskom i svjetskom tržištu.

Smatram da nijedan projekt dosad nije imao potencijal ostvariti toliki gospodarski rast kao projekt nabave višenamjenskog borbenog aviona i upravo se u tome i ogleda njegova važnost.

**Donijeti odluku sigurno nije bilo jednostavno...
Najavlјivano je da će biti poznata do kraja prošle godine, no to se ipak malo oduljilo... Kojim se kriterijima vodilo pri izboru aviona?**

Osnovni kriteriji za odabir bili su karakteristike i sposobnosti aviona, međudržavni ugovor (Government to Government) koji će jamčiti strateško partnerstvo, cijena i paket poslovno-gospodarske suradnje.

Nabava višenamjenskog borbenog aviona nedvojbeno je najveća investicija u Oružanim snagama Republike Hrvatske od osamostaljenja. S obzirom na veličinu i složenost, jasno je da je riječ o projektu od najviše državne razine i značaja. U njega su uključeni brojni stručnjaci Ministarstva obrane,

Ponosan sam što smo ostvarili jedan od najvažnijih ciljeva, a to je zadržavanje vlastite sposobnosti nadzora i zaštite zračnog prostora.

Hrvatsko ratno zrakoplovstvo imalo je važnu ulogu u Domovinskom ratu, stvaralo je prevage i pobjede i dragi mi je što nastavljamo tradiciju borbenog zrakoplovstva

Nabava višenamjenskog borbenog aviona nedvojbeno je najveća investicija u Oružanim snagama Republike Hrvatske od osamostaljenja. Sobzirom na veličinu i složenost, jasno je da je riječ o projektu od najviše državne razine i značaja

piloti, zrakoplovni tehničari, inženjeri, ekonomisti, pravnici, a u suradnji s Ministarstvom financija, Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Uredom vijeća za nacionalnu sigurnost i Sigurnosno-obavještajnom agencijom.

Stoga i pristup pripremi i provedbi projekta predviđa definiranje preporuka, postizanje nacionalnog konsenzusa te donošenje konačne odluke o nabavi višenamjenskog borbenog aviona. S obzirom na kompleksnost cijelokupnog procesa, smatram da je proveden u razmjeru kratkom roku i s visokom razinom suglasja u samom dijelu evaluacije i odabira najbolje opcije.

Za nabavu novog aviona postignut je politički konsenzus, što je zapravo iznimno rijedak slučaj dosad. Koliko je takvo političko suglasje pomoglo u donošenju odluke?

Pitanje borbenog zrakoplovstva je prije svega nadstranačko pitanje od iznimne važnosti za sigurnost Republike Hrvatske. To dokazuje i puna potpora Odbora za obranu Hrvatskog sabora, koji je dao jednoglasno pozitivno mišljenje. Nakon toga je i Vijeće za obranu dalo punu podršku. Iznimno sam zadovoljan što je projekt doživljen kao zajednički, u kojem su sastavnice državne vlasti imale mogućnosti sagledati sve njegove aspekte i donijeti odluku koja je, uvjeren sam u to, od povjesnog značaja za Hrvatsku.

S obzirom na to da se kasnilo s donošenjem odluke o odabiru, je li realno očekivati da se s pobjednikom natječaja već ove godine potpiše ugovor o nabavi eskadrile? Kad očekujete potpisivanje ugovora?

Moram još jednom napomenuti da ne kasnimo s donošenjem odluke. Cijeli proces obavljen je u zadanim vremenskim okvirima, pri čemu smo u dijelu provjere održivosti nekih naših shvaćanja ponuda zatražili dodatna tumačenja, ali i dodatne garancije za ispunjenje svih traženih uvjeta. U svakom slučaju, očekujemo da će se ove godine ne samo potpisati ugovor, nego i pokrenuti proces pripreme za prihvat višenamjenskih borbenih avi-

ona. To znači da očekujemo, sukladno planiranoj dinamici, isporuku prvih dvaju višenamjenskih borbenih aviona 2020. godine.

Često se u javnosti moglo čuti kako bi bolji izbor bio novi ili noviji avion nasuprot odabranim rabištenim. Što je presudilo u odabiru?

Kao što sam spomenuo, u procesu evaluacije ponuda vodili smo se unaprijed definiranim kriterijima odabira, odnosno kriterijima karakteristika i sposobnosti aviona, cijene, strateškog partnerstva te gospodarske suradnje. Sve su to elementi koji su utjecali na izbor najpovoljnije opcije, pri čemu je gotovo u svim kriterijima izraelska ponuda bila najpotpunija i najpovoljnija.

Imati eskadrilu borbenih aviona zahtjeva pozamašna novčana sredstva, ne samo za kupnju aviona, nego i za naoružanje i opremu, održavanje... Bez obzira na to što ste se nakon dugo vremena uspjeli izboriti za povećanje vojnog proračuna, hoće li to biti dovoljno?

Zahvaljujući ovoj Vladi, zaustavljen je dugogodišnji kontinuirani pad obrambenog proračuna. Od 2008. godine Ministarstvo obrane izgubilo je miliardu i dvjesto milijuna kuna u godišnjoj strukturi proračuna.

Osnovna je pretpostavka za realizaciju ovog važnog projekta veći obrambeni proračun, čija ćemo sredstva racionalno i učinkovito raspoređiti kako bismo uspješno realizirali ne samo ovako velik i financijski zahtjevan projekt, nego i sve ostale započete projekte koji su u funkciji jačanja sposobnosti i funkcionalnosti Hrvatske vojske.

Hoće li zbog velikih financijskih troškova vezanih uz nabavu višenamjenskih borbenih aviona trpjeti razvoj i modernizacija HRM-a i HKoV-a?

Donijeli smo priuštvu odluku za cijeli sustav, uzimajući u obzir i druge segmente društva i grane Hrvatske vojske.

Kao što ističem tijekom cijelog svojeg mandata, čovjek je najvredniji dio sustava i uložili smo značajna sredstva u povećanje materijalnih prava pripadnika Hrvatske vojske. Zahvaljujući novim izmjenama Zakona o službi u Oružanim snagama, koje je Hrvatski sabor usvo-

jio prošlog tjedna, vraća se plaćanje rada umjesto postojećeg isključivog plaćanja dužnosti i uvode se posebne naknade za stražu, dežurstvo i rad na terenu. Vojnik je središte naših napora, a bez zadovoljnog, opremljenog i spremnog vojnika nema uspješne vojske. Osim Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, i Hrvatska ratna mornarica počinje modernizaciju. Ove godine užazimo u proces nabave motora za raketne topovnjače. Prošle godine nabavili smo proturaketni vođeni sustav za Patrije, čime se jača vatrena moć Hrvatske kopnene vojske.

Sve promjene i projekti koje provodimo u cilju su razvoja sposobnosti i modernizacije Hrvatske vojske te, posebno, poboljšanja materijalnih prava njezinih pripadnika.

Kakva će biti dinamika isporuke aviona i pripadajuće opreme? Spominjali ste prva dva aviona 2020. godine, kad Hrvatska bude predsjedala Europskom unijom i slavila 25. obljetnicu VRO Oluja. Hoće li i tu biti kašnjenja kao i kod donošenja odluke o nabavi aviona?

Za uvođenje višenamjenskog borbenog aviona u operativnu uporabu, uz istodobno osiguranje kontinuiranog prelaska s aviona druge generacije na avion četvrte generacije, potrebno je određeno razdoblje koje je definirano personalnim, materijalnim i financijskim resursima te mogućnostima, zahtjevima i dinamikom osposobljavanja koje definira ponuditelj.

Očekujemo da će Hrvatskoj prva dva višenamjenska borbena aviona biti isporučena 2020., šest aviona 2021., a preostala četiri 2022. godine.

